

mogućnosti naročitih povreda u rudniku, kao što su opekotine, trovanja, gušenja itd.

U svakom jamskom odjeljenju mora se nalaziti najmanje jedan ormarić prve pomoći.

U jami i/ili površinskom kopu na svakih 100 zaposlenika, angažovanih u jednoj smjeni u jami, potrebno je obezbijediti po jedna nosila sa pokrivačem, za prenošenje povrijeđenih lica.

Član 49.

U slučajevima skupnih nesreća i teških povreda u rudnicima, starješina čete ili od njega ovlašteno lice, dužan je o tome odmah izvijestiti i/ili po potrebi pozvati u pomoć najbližu medicinsku ustanovu kako bi se najhitnije i pravilno pružila prva pomoć povrijeđenim licima.

Član 50.

Svo nadzorno tehničko osoblje, predradnici, palioći mina, članovi četa za spasavanje kao i najmanje 2% od najvećeg broja zaposlenika angažovanih u jednoj smjeni u jami, moraju biti obučeni za pružanje prve pomoći.

Lica iz stava 1. ovog člana moraju biti raspoređena srazmjerno na sve smjene.

Član 51.

Osposobljavanje lica iz člana 50. ovog pravilnika, za pružanje prve pomoći vrši se kroz obuku pružanja prve pomoći koja se obavlja u skladu sa Planom i programom obuke članova čete, a shodno članu 18. ovog pravilnika.

Obuku obavlja ljekar (doktor medicine) - predavač za pružanje prve pomoći, koji je član čete.

Ispit za pružanje prve pomoći provodi se u sklopu ispita za člana čete koga shodno članu 21. ovog pravilnika obavlja komisija obrazovana od strane ovlaštenog lica rudnika.

Ljekar - predavač za pružanje prve pomoći, član je ispitne komisije za člana čete.

V. ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Član 52.

Rudnik je dužan u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika donijeti opći akt rudnika, koji će detaljnije obraditi pojedine oblasti prema specifičnostima rudnika, a koji je u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

Član 53.

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi poglavlje XIII. Služba spasavanja i služba prve pomoći i poglavlje XV. Vatrogasna služba, Pravilnika o tehničkim mjerama i zaštiti na radu pri rudarskim podzemnim radovima ("Službeni list SFRJ", br. 11/67 i 60/70) i član 265. stav 4. Pravilnika o tehničkim normativima za podzemnu eksploataciju uglja ("Službeni list SFRJ", br. 4/89 i 54/90).

Član 54.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 06-34-2136/10
16. jula 2012. godine
Mostar

Ministar
Erdal Trhulj, s. r.

Na temelju članka 20. stavak 4. Zakona o rudarstvu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/10), federalni ministar energije, rudarstva i industrije, uz suglasnost federalnog ministra za zdravstvo, donosi

PRAVILNIK O NAČINU ORGANIZIRANJA, STRUČNOJ OSPOBLJENOSTI I TEHNIČKOJ OPREMLJENOSTI SLUŽBE SPAŠAVANJA, VATROGASNE SLUŽBE I SLUŽBE PRVE POMOĆI U RUDARSKOM GOSPODARSKOM DRUŠTVU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom, sukladno Zakonu o rudarstvu Federacije Bosne i Hercegovine, uređuje se način organiziranja, minimum stručne osposobljenosti i tehničke opremljenosti službe spašavanja, vatrogasne službe i službe prve pomoći u rudarskom gospodarskom društvu (u daljem tekstu: rudnik).

Članak 2.

Rudnik koji se bavi podzemnom eksploatacijom obavezan je organizirati službu spašavanja sukladno potencijalnim opasnostima i svojim potrebama.

Rudnik koji se bavi površinskom eksploatacijom obavezan je organizirati službu spašavanja u slučaju da nije u mogućnosti uspješno sprovesti spašavanje sa postojećim službama i/ili ako to naloži rudarska inspekcija.

Članak 3.

Zadatak službe spašavanja je da:

- 1) odmah pritekne u pomoć zaposlenicima u jami i na površinskim kopovima, koji se nađu u opasnosti u slučaju nastanka neke od potencijalnih opasnosti ili drugih nesreća;
- 2) uz korištenje odgovarajućih aparata i opreme omogućiti kretanje i vršenje neophodnih poslova u zapljinjenim jamskim prostorima;
- 3) obučava i osposobljava članove četa za spašavanje;
- 4) na poziv druge rudarske organizacije pritekne u pomoć svojim raspoloživim ekipama čete za spašavanje i opremom;
- 5) na poziv operativnog centra civilne zaštite, općine, kantona i Federacije pritekne u pomoć, radi spašavanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju prirodnih i drugih nesreća, u intervencijama za koje su članovi čete osposobljeni;
- 6) vrši i druge poslove za koje je osposobljena.

Članak 4.

Služba spašavanja obuhvata: zaposlenike, opremu i objekat.

Služba spašavanja se sastoji od:

- 1) štaba službe spašavanja;
- 2) čete za spašavanje;
- 3) stanice za spašavanje.

Rudnik koji se bavi podzemnom i/ili površinskom eksploatacijom, može pri stanici za spašavanje organizirati jedinicu za spašavanje, shodno vlastitim potrebama, koja je sastavni dio službe spašavanja.

Pravilnikom službe spašavanja rudnika (u daljem tekstu: opći akt rudnika), na osnovu procjene ugroženosti rudnika, propisuje se organizacija i veličina službe spašavanja.

Članak 5.

Rudnik u kome postoje potencijalne opasnosti za nastanak nesreće, mora imati najmanje jedan (1) siguran sistem za brzo uspostavljanje govorne komunikacije jame sa površinom. Sa površine (iz dispečerskog centra), mora se obezbijediti mogućnost trenutnog ostvarenja komunikacije sa jednim javnim operaterom.

Način obavještanja službe spašavanja u slučaju nesreća, mora biti propisan Planom odbrane i spašavanja od skupnih opasnosti i udesa (u daljem tekstu: Plan odbrane).

U Planu odbrane mora biti predviđen brz i efikasan način obavještanja svih odgovornih osoba, a sa načinom i sredstvima obavještanja, svi zaposleni moraju biti upoznati.

Sisteme za obavještanje mora povremeno kontrolisati osoba određena od starješine čete.

O aktiviranju službe spašavanja mora se obavijestiti operativni centar civilne zaštite.

II. SLUŽBA SPAŠAVANJA

1. Štab službe spašavanja

Članak 6.

U cilju što boljeg i efikasnijeg rada službe spašavanja, formira se štab službe spašavanja rudnika.

Članak 7.

Štab službe spašavanja sastoji se od:

- 1) starješine štaba,
- 2) zamjenika starješine štaba,
- 3) članova štaba.

Članak 8.

Po službenoj dužnosti u štab službe spašavanja rudnika, uključuju se osobe koje obavljaju sljedeće poslove:

- 1) tehnički direktor rudnika (izvršni direktor za tehničke poslove) i/ili pomoćnik tehničkog direktora za podzemnu eksploataciju;
- 2) direktor rudnika;
- 3) rukovodilac službe zaštite na radu;
- 4) rukovodilac sektora (službe) za razvoj i projektiranje;
- 5) rukovodilac službe mjerništva;
- 6) glavni inženjeri;
- 7) upravnici jama/površinskog kopa-pogona.

Upravnici (tehnički rukovodioci jame i/ili površinskog kopa-pogona) su povremeni članovi štaba službe spašavanja rudnika.

Članak 9.

Starješina štaba po službenoj dužnosti je tehnički direktor rudnika.

U rudniku koji se bavi podzemnom eksploatacijom starješina štaba po službenoj dužnosti je tehnički direktor rudnika koji ispunjava uvjete iz članka 24. stavak 1. Zakona o rudarstvu.

Ako nisu ispunjeni uvjeti iz stavka 2. ovog članka, starješina štaba je pomoćnik tehničkog direktora za podzemnu eksploataciju.

Članak 10.

Dužnosti štaba službe spašavanja rudnika su da:

- 1) vodi akciju spašavanja u slučaju nesreća ili iznenadnih pojava kojima su ugroženi ljudi i materijalna dobra;
- 2) razmatra i odobrava Plan sanacije od posljedica izazvanih raznim poremećajima u ventilacionom sistemu, odvodnjavanju, iznenadnom zarušavanju, požarima, klizištima i sl.;
- 3) razmatra i odobrava Plan obavještanja i uzbuđivanja službe spašavanja;
- 4) razmatra i odobrava Plan i program obuke članova čete za spašavanje;
- 5) povremeno, putem odgovorajuće evidencije ili na drugi način, kontrolise da li se vježbe članova čete izvode sukladno usvojenom Planu i programu obuke;
- 6) na prijedlog stariješine čete, vrši prijem novih članova, kao i razrješenje članova koji iz određenih razloga više ne ispunjavaju uvjete za obavljanje poslova u četi za spašavanje;

- 7) najmanje dva puta godišnje, analizira stanje i problematiku službe spašavanja;
- 8) kontrolira vođenje propisane evidencije u stanici za spašavanje.

Za svoj rad štab službe spašavanja, odgovoran je direktoru rudnika.

Starješina štaba službe spašavanja rudnika dužan je organizirati vođenje i čuvanje dokumentacije o radu štaba, kao dokumentu trajne vrijednosti.

2. Četa za spašavanje

Članak 11.

Na svakom rudniku sukladno čl. 2. i 4. ovog pravilnika, pri svakoj stanici za spašavanje obavezno je formiranje četa za spašavanje.

U četu za spašavanje, nadzorno tehničko i inženjersko osoblje se učlanjuje po službenoj dužnosti, a ostali radnici – dobrovoljno.

Općim aktom rudnika određuju se osobe koje su po službenoj dužnosti u sastavu čete za spašavanje.

Sukladno potrebama, rudnik može predvidjeti da u okviru službe spašavanja pri većim stanicama za spašavanje, zajedničkim i centralnim stanicama za spašavanje, pojedini članovi čete za spašavanje budu profesionalne osobe.

Članak 12.

Četa za spašavanje sastoji se od članova čete i stručnog osoblja.

1) Članovi čete su:

- starješina čete;
- zamjenik starješine - instruktor;
- vođa ekipe;
- zamjenik vođe ekipe;
- član ekipe.

2) Stručno osoblje je:

- oružar - majstor u četi;
- ljekar (doktor medicine).

Član čete za spašavanje po kvalifikaciji može da bude najmanje KV kopač sa najmanje 3 godine rada u jami kao i ostali radnici iz svake struke zastupljene u jami (KV električar, bravar, tesar itd.).

Član čete za spašavanje/jedinice za spašavanje na površinskom kopu po kvalifikaciji može da bude najmanje KV rukovalac rudarskom mehanizacijom sa najmanje 3 godine rada na površinskom kopu kao i ostali radnici iz svake struke zastupljene na površinskom kopu (KV električar, vozač, rukovalac itd.).

Članak 13.

Starješina čete, po službenoj dužnosti je tehnički rukovodilac jame ili površinskog kopa pri kojoj je smještena stanica za spašavanje ili osoba koja ga po službenoj dužnosti zamjenjuje.

Članak 14.

Članovi čete za spašavanje mogu biti samo osobe za koje se ljekarskim pregledom utvrdi da su sposobne za rad pod izolacionim aparatom u jamskim uvjetima pri akcijama spašavanja.

Zdravstveno stanje članova čete za spašavanje mora se kontrolirati svakih šest mjeseci i poslije svake duže bolesti.

Članak 15.

Četa za spašavanje mora imati najmanje dva puta veći broj članova od broja izolacionih aparata.

Broj članova čete za spašavanje utvrđuje se općim aktom rudnika, a prema veličini službe spašavanja i potencijalnim opasnostima kojima je rudnik ugrožen.

Članak 16.

Četa za spašavanje se sastoji od ekipe. Ekipe se sastoji od najmanje tri člana, uključujući tu i vođu ekipe i njegovog zamjenika.

Ako u akciji spašavanja učestvuje samo jedna ekipa, ona mora imati najmanje pet članova.

Vođu ekipe i njegovog zamjenika određuje starješina čete iz reda osoba koje su najiskusnije i dobro poznaju uvjete u kojima se izvodi akcija spašavanja.

Članak 17.

Starješina čete za spašavanje je dužan naročito:

- 1) starati se da četa za spašavanje po svom sastavu i broju članova bude uvijek spremna za akciju spašavanja;
- 2) starati se da članovi čete za spašavanje budu obučeni i uvježbani za slučajeve akcije spašavanja;
- 3) primati nove članove i određivati prestanak članstva;
- 4) starati se za obezbjeđenje potrebne zalihe opreme i rezervnih sastavnih dijelova izolacionih aparata i drugog materijala;
- 5) starati se o hitnom obavještavanju članova četa za spašavanje i nadležnih organa;
- 6) redovno voditi evidencije o aktivnostima službe spašavanja;
- 7) redovno pregledati i ovjeravati knjige-evidencije, propisane člankom 31. ovog pravilnika.

Članak 18.

Za vršenje službe spašavanja članovi čete za spašavanje moraju se osposobiti na kursevima.

Obuku članova čete provode rudnici u stanicama za spašavanje formiranim pri jamama ugroženim metanom i/ili opasnom ugljenom prašinom, za svoje potrebe.

Rudnici koji imaju organizirane centralne stanice za spašavanje obuku članova čete provode u centralnim stanicama, a mogu vršiti obuku i za potrebe drugih rudnika.

Obuka članova čete vrši se po Planu i programu obuke članova čete, koga predlaže starješina čete, a odobrava Štab službe spašavanja rudnika.

Obuka se sastoji iz teorijske nastave i praktičnih vježbi.

- 1) Teorijska nastava obuhvata učenje o: sastavu atmosferskog zraka; principima disanja; pružanju prve pomoći; principu rada, sastavnim dijelovima i upotrebi izolacionih aparata; eksplozivnim, otrovnim, zagušljivim i drugim osobinama plinova koji se pojavljuju u jamama; opasnoj ugljenoj prašini; svim ostalim prirodnim i potencijalnim opasnostima, vjetrenju jama, tehničkim propisima i dr.
- 2) Praktične vježbe vrše se radi uvježbavanja članova čete za spašavanje u rukovanju izolacionim aparatima, izdržljivosti pod aparatima, navikavanjima na rad u slučajevima spašavanja u jami i pružanju prve pomoći.

Članak 19.

Praktične vježbe vrše se na površini i u jami.

Za vježbe koje se obavljaju na površini moraju se obezbijediti posebni uvjeti, odnosno mora se obezbijediti komora u kojoj je moguće simulirati stanje u jami.

Komora mora da bude tako konstruisana da je moguće zadimljenje vještačkim bezopasnim dimom, zatim da ima uske prolaze, ljestve, alat za ručni rad, po potrebi zvučne efekte, mogućnost povećanja temperature i dr. Unutrašnjost komore mora biti pokrivena videonadzorom.

Pri obavljanju vježbe u komori obavezno je prisustvo ljekara.

Vježbe u jami obavljaju se u jednom od jamskih objekata rudnika, a obavljaju se u cilju upoznavanja i navikavanja članova čete na puteve kretanja u različitim jamskim objektima uz korištenje izolacionog aparata.

Nije dozvoljeno u sklopu praktičnih vježbi članova čete u jami obavljati poslove koji imaju karakter intervencije, prospekcije i dr.

Članak 20.

Rudnik koji nema komoru za vježbe urađenu prema članku 19. ovog pravilnika, mora vršiti odgovarajuće vježbe sa članovima svoje čete u rudniku, odnosno centralnoj stanici koji/a posjeduje takvu komoru i to najmanje jedanput godišnje.

Članak 21.

Članovi čete za spašavanje mogu biti samo osobe koje su po završenom kursu i obavljenim praktičnim vježbama iz čl. 18 i 19. ovog pravilnika, položile ispit za člana čete pred povjerenstvom obrazovanim od strane ovlaštene osobe rudnika.

Radu povjerenstva prisustvuje rudarski inspektor.

Članak 22.

Za nove članove čete, šest mjeseci nakon položenog ispita moraju se svakog mjeseca održati, najmanje po dva časa teorijske nastave i po dvije praktične vježbe, a za stare članove jedna praktična vježba i jedan čas teorijske nastave mjesečno.

Najmanje jedanput godišnje, mora se izvršiti uzbuna čete, da bi se ispitala njena pripravnost za spasavanje.

Članak 23.

Za rad čete za spašavanje moraju u rudniku postojati pismena uputstva, koja se moraju uručiti svakom članu čete za spašavanje uz njegov potpis.

Uputstva iz stavka 1. ovog članka moraju obuhvatiti organizaciju čete za spašavanje i njene zadatke, dužnosti starješine i članova čete, način čuvanja, rukovanja i ispitivanja izolacionih aparata, vršenje obuke i vježbi, kao i postupanje u akcijama spašavanja.

Uputstva iz stavka 1. ovog članka treba da sadrže i plan pružanja pomoći drugim rudnicima i dobivanje pomoći od drugih rudnika, kao i plan zajedničkih vježbi za spašavanje u obližnjim rudnicima ako ove vježbe nisu već obuhvaćene planom vježbi centralne stanice za spašavanje.

Članak 24.

O održanim praktičnim vježbama čete za spašavanje mora se voditi evidencija u knjizi službe spašavanja i u matičnim listovima članova čete.

Matični list člana čete za spašavanje treba da sadrži:

- 1) prezime, ime i godinu rođenja člana;
- 2) zvanje odnosno kvalifikaciju;
- 3) posao koji obavlja u rudniku;
- 4) funkciju u četi za spašavanje;
- 5) adresu stanovanja i broj telefona;
- 6) obavljene ljekarske preglede;
- 7) podatke o osposobljavanju (teorijska nastava i praktična vježba);
- 8) podatak o položenom ispitu za člana čete;
- 9) podatke o učešću u akcijama.

3. Stanica za spašavanje

Članak 25.

Pri svakoj jami mora da postoji stanica za spašavanje, osim pri maloj jami koja nije ugrožena metanom i/ili opasnom ugljenom prašinom ako rudarska inspekcija drukčije ne odredi.

Članak 26.

Stanica za spašavanje služi kao zborna mjesto čete za spašavanje prilikom vježbi i u slučaju uzbune.

Na ulaznim vratima stanice treba da stoji lako uočljiv i noću osvijetljen natpis: "STANICA ZA SPAŠAVANJE".

Stanica za spašavanje mora biti opremljena s dovoljnim brojem izolacionih aparata s kiseonikom za zaštitu disajnih organa (u daljem tekstu: izolacioni aparat), rezervnim dijelovima i ostalom opremom propisanom ovim pravilnikom.

Stanica za spašavanje mora biti smještena u krugu rudnika u blizini ulaza u jamu.

Članak 27.

Stanica za spašavanje mora imati uređaj za zagrijavanje i električno osvjetljenje.

Prostorije stanica za spašavanje moraju biti prostrane, suhe, svijetle, obezbijedene od požara i zaštićene od prašine. U njima se mora održavati umjerena vlaga, a zimi temperatura ne niža od 10°C i ljeti ne viša od 25°C.

Ulazna vrata stanice za spašavanje moraju biti zaključana, a jedan ključ se nalazi u sundučiću sa staklenim prozorčićem, na sigurnom kontrolisanom mjestu kao i kod starješine čete za spašavanje.

Pristup stanici za spašavanje mora biti ovlaštenim osobama omogućen u svakom času.

Članak 28.

Stanica za spašavanje mora biti opremljena:

- 1) potrebnim brojem izolacionih aparata sa potpunom opremom (boce sa kiseonikom, upijači CO₂ i dr.) u ispravno i uvijek upotrebljivom stanju;
- 2) potrebnim brojem rezervnih dijelova za izolacioni aparat;
- 3) potrebnim brojem rezervnih upijača CO₂ - apsorpciona patrona (u daljem tekstu: upijač), najmanje četiri (4) upijača za svaki izolacioni aparat;
- 4) potrebnim brojem boca sa kiseonikom za izolacioni aparat, najmanje tri (3) boce za svaki aparat;
- 5) potrebnim brojem boca sa kiseonikom za pretakanje (40 l), najmanje dvije (2) na deset aparata;
- 6) kompletom alata za ispitivanje izolacionih aparata (set);
- 7) univerzalnim instrumentom za ispitivanje izolacionih aparata;
- 8) uređajem za oživljavanje - revivator (pulmotor) i inhalatorom kod većih stanica za spašavanje, a inhalatorom kod manjih stanica;
- 9) bocama sa kiseonikom za uređaj za oživljavanje;
- 10) uređajem za dezinfekciju i sušenje;
- 11) motornom pumpom za pretakanje kiseonika, stanice koje imaju deset (10) i više izolacionih aparata;
- 12) preciznom vagom;
- 13) prenosnim telefonom i telefonskom motalicom sa kablom (500 m);
- 14) ručnim prenosnim instrumentima za kontrolu plinskog stanja;
- 15) termometrom jamskim, najmanje tri (3);
- 16) izolacionim ceradama;
- 17) izolacionim samospasiocima (šezdesetminutni), rudnici koji nemaju izolacione samospasioce u redovnoj upotrebi, a najmanje (5);
- 18) odgovarajućim rezervnim osvjetljenjem stanice;
- 19) torbicama prve pomoći, najmanje dvije (2);
- 20) nosilima sklapanjućim, najmanje dvojica (2);
- 21) zidnim satom, termometrom i štopericom;
- 22) potrebnim alatom i priborom koji se koristi u intervencijama:
 - rudarski komplet;
 - električarski alat;
 - bravarski alat;
 - pribor za davanje kisika u slučajevima zatrpavanja (komplet);

- lančana dizalica hidraulična;
- spasilačka užad sa konopcima.

Potreban broj i vrsta opreme službe spašavanja utvrđuje se općim aktom rudnika.

Starješina čete mora uputstvom za rad čete za spašavanje, predvidjeti potreban broj rezervnih dijelova za izolacione aparate, a sukladno uputstvu proizvođača.

Članak 29.

U stanici za spašavanje mora biti na vidnom mjestu istaknut:

- 1) spisak članova čete, sa ažurnom adresom i brojem telefona;
- 2) raspored članova čete po ekipama;
- 3) plan rudnika;
- 4) plan vjetrenja jame;
- 5) uputstvo za rad čete za spašavanje;
- 6) grafički prikaz signala za pozivanje čete za spašavanje i znakovi za sporazumijevanje članova ekipe za vrijeme akcije spašavanja;
- 7) brojevi telefona: čete za spašavanje susjednih rudnika, rudarske inspekcije, Federalnog ministarstva, odnosno kantonalnog ministarstva nadležnog za rudarstvo, općinskog organa unutrašnjih poslova-policija, općinskog operativnog centra civilne zaštite, najbliže zdravstvene ustanove;
- 8) spisak predmeta inventara stanice.

Članak 30.

U stanici za spašavanje mora se nalaziti dokumentacija:

- 1) pravilnici Službe spašavanja;
- 2) matična knjiga članova čete;
- 3) plan i program obuke članova čete;
- 4) plan odbrane;
- 5) knjige i certifikati o ispitivanju opreme;
- 6) certifikati za izolacione aparate;
- 7) certifikat za upijače;
- 8) certifikat za čistoću kiseonika;
- 9) certifikat za boce za kiseonik;
- 10) certifikat za medicinsko-tehničku opremu.

Članak 31.

U Stanici za spasavanje mora se voditi knjiga-evidencija o:

- 1) radu službe spasavanja- čete za spasavanje;
- 2) pregledu i ispitivanju izolacionih aparata;
- 3) članovima čete;
- 4) opremi službe spasavanja;
- 5) bocama za kiseonik za izolacione aparate;
- 6) upijačima.

Članak 32.

Rudnik je dužan nabavljati i upotrebljavati samo one tipove izolacionih aparata za koje postoji odgovarajući certifikat proizvođača.

Izolacioni aparati moraju biti konstruisani tako da potpuno odvajaju spoljni vazduh od pluća nosioca aparata i da omogućavaju lako disanje.

Služba spašavanja mora upotrebljavati samo one izolacione aparate, koji omogućavaju disanje za najmanje dva sata pri napornom radu u zapljinjenim prostorima.

Članak 33.

Broj izolacionih aparata u stanici za spašavanje mora iznositi najmanje 3% od maksimalnog broja zaposlenika angažovanih u jednoj smjeni u jami, odnosno najmanje deset (10) za jame ugrožene metanom i/ili opasnom ugljenom prašinom i šest (6) za ostale jame.

Rudnik može imati samo jedan tip izolacionog aparata.

Rudnici u Federaciji Bosne i Hercegovine trebaju koristiti isti tip izolacionog aparata.

Član čete može upotrebljavati samo onaj tip izolacionog aparata za koji je obučen.

U slučajevima intervencije, zabranjeno je opremiti člana čete za spašavanje onim tipom izolacionog aparata za koji nije obučen.

Članak 34.

Izolacioni aparati moraju stajati na pogodnom mjestu, zaštićenom od sunca, vlage i prašine.

Ormari u kojima su smješteni aparati, ne smiju se zaključavati.

Izolacione aparate, usnike i maske treba označiti brojevima.

Starješina čete mora uputstvima za rad čete za spašavanje, predvidjeti način upotrebe i održavanja izolacionih aparata, a u skladu sa uputstvom proizvođača.

Neispravni izolacioni aparati moraju se ukloniti na za to određeno mjesto i obilježiti sa natpisom "neispravno".

O svakoj upotrebi izolacionih aparata mora se voditi evidencija u knjizi službe spašavanja.

Članak 35.

Pregled i ispitivanje izolacionih aparata mora se vršiti:

- 1) najmanje jedanput mjesečno;
- 2) prije i poslije svake upotrebe;
- 3) poslije svake zamjene funkcionalnih dijelova;
- 4) prije upotrebe svaki član čete mora izvršiti pregled i "grubo" ispitivanje;
- 5) kada postoji sumnja da li je ispravan;
- 6) periodično, jedanput godišnje institucija ovlaštena od strane Rudarske inspekcije, o čemu se izdaje nalaz.

Izolacioni aparati moraju se poslije svake upotrebe temeljito očistiti, pregledati i ispitati.

Oštećeni ili istrošeni sastavni dijelovi aparata, kao i dijelovi aparata, koji su u bilo čemu neispravni, moraju se izmijeniti.

Prevoz izolacionih aparata i njihovih sastavnih dijelova, a naročito boca sa kiseonikom, treba vršiti tako da se pri prevozu ne oštete.

Članak 36.

Rudnik je dužan upotrebljavati samo one boce sa kiseonikom, koje su ispitane prema važećim propisima o sudovima pod pritiskom i imaju certifikat proizvođača.

Boce moraju biti napunjene kiseonikom na tlak, određen uputstvima proizvođača izolacionog aparata. Hemijska čistoća kiseonika u bocama mora da iznosi najmanje 99,5%.

Boce sa kiseonikom moraju biti čiste. Zabranjeno je podmazivanje uljem dijelova uređaja za pretakanje kiseonika ili ventila na bocama za kiseonik. Te dijelove treba podmazivati sukladno uputstvu proizvođača.

Članak 37.

Za radove na spašavanju mogu se upotrebljavati samo upijači, koji imaju certifikat proizvođača.

Ako su u upotrebi izolacioni aparati sa upijačima za jednokratnu upotrebu, za radove na spašavanju mogu se upotrebljavati samo upijači koji nisu upotrebljavani.

Za upotrebu i kontrolu upijača moraju se poštovati uputstva proizvođača.

Kontrola upijača mora se vršiti s preciznošću na gram tačnosti.

Kontrola ispravnosti upijača mora se vršiti najmanje jedan puta u tri mjeseca.

Na omotu upijača moraju biti naznačeni slijedeći podaci:

- 1) broj upijača;

- 2) datum proizvodnje/punjenja;
- 3) težina upijača;
- 4) datum kontrole upijača;
- 5) datum upotrijebljenosti upijača.

Starješina čete mora uputstvom za rad čete za spašavanje predvidjeti način upotrebe i održavanja upijača sukladno uputstvu proizvođača, a u zavisnosti od tipa aparata koji se koristi.

Članak 38.

Starješina čete dužan je odrediti stručnu osobu, koja će održavati izolacione aparate, ostali pribor i uređaje stanice za spašavanje u ispravnom stanju, kao i ispitivati njihovu ispravnost (oružar-majstor u četi).

O kontroli ispravnosti izolacionih aparata i uređaja vode se odgovarajuće kontrolne knjige.

Ovjeru knjiga, održavanja i ispitivanja vrši starješina čete za spašavanje.

Članak 39.

Medicinsko-tehnička oprema (revivator, inhalator i dr.) kojom je opremljena stanica za spašavanje u pravilu zadovoljava opće i posebne zahtjeve za medicinska sredstva propisane Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08).

Medicinsko-tehnička oprema mora imati certifikat proizvođača i biti servisirana u skladu sa uputstvima proizvođača.

3. 1. Zajednička stanica za spašavanje

Članak 40.

Za dvije ili više međusobno bliskih jama može se umjesto posebnih stanica za svaku jamu, organizirati jedna zajednička stanica za spašavanje.

Organiziranje zajedničke stanice za spašavanje dozvoljeno je samo ako svaka od tih jama može u svako doba dana i noći pozvati u pomoć tu stanicu za spašavanje i ako najkasnije za pola sata po pozivu može iz te stanice stići na jamu, potpuno opremljena četa za spašavanje, spremna da odmah stupi u akciju.

Članak 41.

Zajednička stanica za spašavanje treba da je smještena u blizini one jame, koja je izložena većim potencijalnim opasnostima.

Ako su sve jame koje imaju zajedničku stanicu izložene podjednakim opasnostima, stanica treba da je smještena u blizini jame koja ima veći broj zaposlenika angažovanih u jednoj smjeni u jami.

Članak 42.

Pri zajedničkoj stanici formira se zajednička četa za spašavanje. Starješina čete je tehnički rukovodilac jame u čijoj blizini je stanica smještena ili osoba koje ga po službenoj dužnosti zamjenjuje.

Zajednička stanica za spašavanje mora imati na raspolaganju prevozna sredstva za hitan prevoz ljudi i izolacionih aparata do ostalih jama, kojima je ona zajednička stanica, a po potrebi i za prevoz u druge rudnike.

3. 2. Jamsko odjeljenje za spašavanje

Članak 43.

Ako je u Planu odbrane predviđeno da se u udaljenom odjeljenju jame moraju stalno ili povremeno držati u pripravnosti izolacioni aparati i drugi uređaji za spašavanje, za to se mora izabrati najpogodnije mjesto s obzirom na zadatak, mogućnost brzog korišćenja i mikroklimatske uvjete, koji moraju odgovarati minimalno propisanim uvjetima za njihov smještaj.

U slučaju formiranja jamskog odjeljenja za spašavanje, u svakoj smjeni se mora nalaziti odgovarajući broj članova čete.

3. 3. Centralna stanica za spašavanje

Članak 44.

Radi obavljanja specifičnih poslova i efikasnijeg rada službe spašavanja, može se organizirati centralna stanica za spašavanje za više rudnika jednog bazena, pa i kada su oni udaljeni jedni od drugih.

Zadatak centralne stanice za spašavanje je da:

- 1) službama spašavanja rudnika pruža pomoć pri akcijama spašavanja upućivanjem ekipe članova čete za brzu intervenciju opremljenu sa izolacionim aparatima i ostalom potrebnom opremom;
- 2) vrši periodične preglede stanica za spašavanje, sredstava za zaštitu disajnih organa i kontrolnog pribora i daje uputstva za rad osobama koje su zadužene za održavanje izolacionih aparata, pribora i ostalih uređaja;
- 3) vrši pregled, održavanje i servisiranje sredstava za zaštitu disajnih organa;
- 4) vrši obuke članova četa za spašavanje;
- 5) izdaje odgovarajuće isprave iz oblasti zaštite na radu;
- 6) organizira angažovanje članova čete za spašavanje više rudnika, pri zajedničkim akcijama spašavanja;
- 7) organizira stalno dežurstvo jedne ekipe članova čete, spremne za hitnu intervenciju;
- 8) sporazumno sa službama spašavanja drugih rudnika, objedini sve zajedničke funkcije u cilju efikasnijeg rada službi spašavanja.

Članak 45.

Centralna stanica za spašavanje mora imati prevozna sredstva za hitan prevoz ljudi i izolacionih aparata, radi ukazivanja pomoći službama spašavanja rudnika pri akcijama spašavanja.

Prilikom organiziranja centralne stanice za spašavanje mora se odrediti broj članova čete za spašavanje koje treba obučiti pri svakom rudniku za koji je organizirana centralna stanica za spašavanje.

U centralnoj stanici za spašavanje mora biti u pripravnosti 24 sata, svaki dan jedna ekipa članova čete.

Rudnik koji ima organiziranu centralnu stanicu za spašavanje, općim aktom rudnika utvrđuje osoblje, opremu i način rada, a shodno zadacima iz članka 44. i ostalim odredbama ovog pravilnika.

Zaposlenici centralne stanice za spašavanje odgovorni su starješini štaba službe spašavanja rudnika pri kome je organizirana centralna stanica.

III. VATROGASNA SLUŽBA

Članak 46.

Svaki rudnik dužan je prema svojim specifičnim prilikama organizirati vatrogasnu službu koja će biti osposobljena za gašenje požara na površini jamskih objekata i površinskim kopovima.

Umjesto vlastite vatrogasne službe rudnik može zaključiti ugovor sa profesionalnom ili dobrovoljnom vatrogasnom jedinicom općine, kantona ili pravne osobe koja ima organiziranu vatrogasnu službu u mjestu gdje se nalaze rudnički objekti.

Članak 47.

Odgovorno lice rudnika je dužno sukladno Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastva ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09) izraditi Plan zaštite od požara rudnika.

Plan zaštite od požara iz stavka 1. ovog članka mora sadržavati šemu rudarskih objekata i Procjenu ugroženosti rudnika.

Pored dokumenata iz stavka 2. ovog članka, Plan zaštite od požara mora sadržavati i druga dokumenta utvrđena u Uredbi o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara ("Službene novine Federacije BiH", broj 8/11).

Osoblje za gašenje požara mora biti obučeno iz oblasti zaštite od požara.

IV. SLUŽBA PRVE POMOĆI

Članak 48.

Rudnik koji je izložen potencijalnim opasnostima mora razraditi sistem za ukazivanje prve pomoći.

Osobama povrijeđenim u krugu rudnika treba pružiti prvu pomoć po pravilu na licu mjesta i po pravilima medicinske struke.

Sukladno Pravilniku o opremi i postupku za pružanje prve pomoći i o organiziranju službe spašavanja u slučaju nezgode na radu ("Službeni list SFRJ", broj 21/71), u jami i/ili površinskom kopu, na svakih 50 zaposlenika angažiranih u jednoj smjeni mora postojati ormarić snabdjeven sanitetskim materijalom i sredstvima za pružanje prve pomoći (u daljem tekstu: ormarić prve pomoći).

U ormariću prve pomoći se uvijek treba nalaziti slijedeći sanitetski materijal:

- 1) 2 komada flaster-zavoja;
- 2) 5 manjih i 5 većih sterilnih prvih (zaštitnih) zavoja;
- 3) 4 komada kaliko-zavoja dužine 5 m, a širine 8 cm;
- 4) 2 trouglaste marame i 4 sigurnosne igle ("ziherice");
- 5) 3 paketića bijele vate po 10 g i 1 paket obične vate od 100 g;
- 6) 6 komada naprstaka od kože u tri veličine;
- 7) 1 manja anatomska pinceta;
- 8) 1 makaze za rezanje zavoja, sa zavrnutom glavicom;
- 9) 1 Esmarh poveska 80 do 100 cm dužine, a 2,5 cm širine;
- 10) 4 vatirane udlage za prelom kostiju i to 2 komada Kramerovih udlaga po 100 cm i 2 komada po 50 cm dužine, a 10 cm širine.

Ormarić prve pomoći se stalno mora održavati u urednom stanju. Zabranjeno je stavljati u ormarić prve pomoći materijal i predmete koji se ne smatraju sanitetskim materijalom.

Rudnik može odrediti da se ormarić prve pomoći popuni i drugim sanitetskim materijalima i sredstvima, uzimajući u obzir mogućnosti naročitih povreda u rudniku, kao što su opekotine, trovanja, gušenja itd.

U svakom jamskom odjeljenju mora se nalaziti najmanje jedan ormarić prve pomoći.

U jami i/ili površinskom kopu na svakih 100 zaposlenika, angažovanih u jednoj smjeni u jami, potrebno je obezbijediti po jedna nosila sa pokrivačem, za prenošenje povrijeđenih osoba.

Članak 49.

U slučajevima skupnih nesreća i teških povreda u rudnicima, starješina čete ili od njega ovlaštena osoba, dužan je o tome odmah izvijestiti i/ili po potrebi pozvati u pomoć najbližu medicinsku ustanovu kako bi se najhitnije i pravilno pružila prva pomoć povrijeđenim osobama.

Članak 50.

Svo nadzorno tehničko osoblje, predradnici, palioci mina, članovi četa za spašavanje kao i najmanje 2% od najvećeg broja zaposlenika angažiranih u jednoj smjeni u jami, moraju biti obučeni za pružanje prve pomoći.

Osobe iz stavka 1. ovog članka moraju biti raspoređena srazmjerno na sve smjene.

Članak 51.

Osposobljavanje osoba iz članka 50. ovog pravilnika, za pružanje prve pomoći vrši se kroz obuku pružanja prve pomoći koja se obavlja sukladno Planu i programu obuke članova čete, a sukladno članku 18. ovog pravilnika.

Obuku obavlja ljekar (doktor medicine) - predavač za pružanje prve pomoći, koji je član čete.

Ispit za pružanje prve pomoći provodi se u sklopu ispita za člana čete koga sukladno članku 21. ovog pravilnika obavlja povjerenstvo obrazovano od strane ovlaštene osobe rudnika.

Ljekar - predavač za pružanje prve pomoći, član je ispitnog povjerenstva za člana čete.

V. ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 52.

Rudnik je dužan u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika donijeti opći akt rudnika, koji će detaljnije obraditi pojedine oblasti prema specifičnostima rudnika, a koji je sukladan sa odredbama ovog pravilnika.

Članak 53.

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi poglavlje XIII. Služba spašavanja i služba prve pomoći i poglavlje XV. Vatrogasna služba, Pravilnika o tehničkim mjerama i zaštiti na radu pri rudarskim podzemnim radovima ("Službeni list SFRJ", br. 11/67 i 60/70) i članak 265. stavak 4. Pravilnika o tehničkim normativima za podzemnu eksploataciju ugljena ("Službeni list SFRJ", br.4/89 i 54/90).

Članak 54.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 06-34-2136/10
16. srpnja 2012. godine
Mostar

Ministar
Erdal Trhulj, v. r.

Na osnovu člana 20. stav 4. Zakona o rudarstvu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/10), federalni ministar energije, rudarstva i industrije, uz saglasnost federalnog ministra za zdravstvo donosi

**ПРАВИЛНИК
О НАЧИНУ ОРГАНИЗОВАЊА, СТРУЧНОЈ
ОСПОСОБЉЕНОСТИ И ТЕХНИЧКОЈ
ОПРЕМЉЕНОСТИ СЛУЖБЕ СПАСАВАЊА,
ВАТРОГАСНЕ СЛУЖБЕ И СЛУЖБЕ ПРВЕ ПОМОЋИ
У РУДАРСКОМ ПРИВРЕДНОМ ДРУШТВУ**

I. ОПШЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником, сходно Закону о rudarству Федерације Босне и Херцеговине, уређује се начин организовања, минимум стручне оспособљености и техничке опремљености службе спасавања, ватрогасне службе и службе прве помоћи у рударском привредном друштву (у даљем тексту: рудник).

Члан 2.

Рудник који се бави подземном експлоатацијом обавезан је организовати службу спасавања у складу са потенцијалним опасностима и својим потребама.

Рудник који се бави површинском експлоатацијом обавезан је организовати службу спасавања у случају да није у могућности успјешно спроводити спасавање са постојећим службама и/или ако то наложи рударска инспекција.

Члан 3.

Задатак службе спасавања је да:

- 1) одмах притекне у помоћ запосленицима у јами и на површинским коповима, који се нађу у опасности у случају настанка неке од потенцијалних опасности или других несрећа;
- 2) уз кориштење одговарајућих апарата и опреме омогући кретање и вршење неопходних послова у заплићеним јамским просторима;
- 3) обучава и оспособљава чланове чета за спасавање;
- 4) на позив друге рударске организације притекне у помоћ својим расположивим екипама чете за спасавање и опремом;
- 5) на позив оперативног центра цивилне заштите, општине, кантона и Федерације притекне у помоћ, ради спашавања људи и материјалних добара у случају природних и других несрећа, у интервенцијама за које су чланови чете оспособљени;
- 6) врши и друге послове за које је оспособљена.

Члан 4.

Служба спасавања обухвата: запосленике, опрему и објекат.

Служба спасавања се састоји од:

- 1) штаба службе спасавања;
- 2) чете за спасавање;
- 3) станице за спасавање.

Рудник који се бави подземном и/или површинском експлоатацијом, може при станици за спасавање организовати јединицу за спасавање, сходно властитим потребама, која је саставни дио службе спасавања.

Правилником службе спасавања рудника (у даљем тексту: опћи акт рудника), на основу процјене угрожености рудника, прописује се организација и величина службе спасавања.

Члан 5.

Рудник у коме постоје потенцијалне опасности за настанак несреће, мора имати најмање један (1) сигуран систем за брзо успостављање говорне комуникације јаме са површином. Са површине (из диспечерског центра), мора се обезбиједити могућност тренутног остварења комуникације са једним јавним оператером.

Начин обавјештавања службе спасавања у случају несрећа, мора бити прописан Планом одбране и спасавања од скупних опасности и удеса (у даљем тексту: План одбране).

У Плану одбране мора бити предвиђен брз и ефикасан начин обавјештавања свих одговорних лица, а са начином и средствима обавјештавања, сви запослени морају бити упознати.

Системе за обавјештавање мора повремено контролисати лице одређено од старјешине чете.

О активирању службе спасавања мора се обавијестити оперативни центар цивилне заштите.

II. СЛУЖБА СПАСАВАЊА**1. Штаб службе спасавања**

Члан 6.

У циљу што бољег и ефикаснијег рада службе спасавања, формира се штаб службе спасавања рудника.

Члан 7.

Штаб службе спасавања састоји се од:

- 1) старјешине штаба,
- 2) замјеника старјешине штаба